

Pécs Megye Jogú Város

5. Sportkonceptiója

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
1. Sportműködés elvei az Európai Unióban és Magyarországon.....	3
2. Pécs város sportjának elemzése.....	4
2.1. A versenysport, élsport helyzete	5
2.2. Az utánpótlás-nevelés.....	6
2.3. A fogyatékkal élők sportja	7
2.4. A szabadidősport programkínálata	7
2.5. Az iskolai testnevelés és diáksport	8
3. Időtávlatok a pécsi sport működésében, a sportkoncepció elvei Pécssett.....	9
3.1. Időtávlatok a pécsi sport működésében.....	9
3.2. Sportműködés.....	9
3.3. Létesítményfejlesztés.....	9
3.4. Sportirányítás.....	10
4. Az 5. Sportkoncepció elvei Pécssett.....	10
4.1. Sportpolitikai elvek.....	10
4.2. Sportszakmai elvek.....	11
4.3. Sportfinanszírozási elvek.....	12
5. A megvalósítás koncepciója a sportműködés területein.....	13
5.1. Az élsport, versenysport működése	13
5.2. Utánpótlás-nevelés működése.....	14
5.3. Diáksport működése.....	16
5.4. Fogyatékkal élők sportjának működése.....	19
5.5. Szabadidősport működése.....	20
6. Konklúzió.....	22

Bevezető

Az előző sportkoncepciót az Önkormányzat Közgyűlése 2004. 12. 09-én fogadta el. Az azóta eltelt időszakot értékelve láthatjuk, hogy a 4. sportkoncepció – annak ellenére, hogy magas szintű szakmai anyag készült – teljes körűen nem töltötte be szerepét.

Ennek okai: az Önkormányzat Közgyűlése évente nem értékelt a sportkoncepció végrehajtását, a város gazdasági helyzete nem úgy alakult, ahogy az a korábbiak alapján várható volt, és igazából azok a folyamatok, elvárások, amelyeket a sportkoncepcióban felvázoltunk, az eltelt 5 évben nem működtek maradéktalanul.

Ahhoz, hogy a jövőben a város érvényes sportkoncepciója betölthesse szerepét, **széles körben tudatosítanunk kell funkcióit, többek között fontos szociális, esélyegyenlőségi, népegészségügyi tényezőit, valamint a sport fejlesztéséből adódó életminőség-javítás lehetőségét, és ennek ismeretében a közgondolkodásban a perifériáról napi, fontos üggyé kell előrelépnie a sport kérdéseinek.** Az önkormányzatnak garanciát kell találnia az elfogadott sportkoncepció végrehajtására.

Ez alapján lehetne városunk az „Egészséges Városok Mozgalom” eredményes tagja és elnyerhetnénk magunknak a „**Sportos Város**” címet is.

1. Sportműködés elvei az Európai Unióban és Magyarországon

Az Európai Unió vezető testületeinek véleménye szerint a sport egyedülálló jelenség, amely 5 nagyon fontos funkciót tölt be:

- **nevelési funkció:** az aktív részvétel a sportban kitűnő eszköz a kiegyensúlyozott személyiség-fejlesztésre valamennyi korcsoportban.
- **egészségügyi funkció:** a fizikai tevékenység lehetőséget kínál a lakosság egészségének megszilárdításához, néhány betegség gyógyításának pedig fontos eszköze, szerepet játszik a szív- és érrendszeri, valamint a rákbetegségek megelőzésében, végül javítja az életminőséget, elsősorban az idősök körében.
- **szociális funkció:** a sport alkalmas eszköze az erősen összetartó, összekapcsolódó társadalom kiépítésének, a türelmetlenség, az erőszak, a kirekesztés és a rasszizmus elleni küzdelemnek, továbbá az alkohol- és kábítószer-fogyasztás mérséklésének, megelőzésének; a sport révén segítséget kaphatnak a társadalmi integrációhoz a munkaerőpiacról kiszorult emberek is.
- **kulturális funkció:** a sport többlet lehetőséget ad a gyökéresztéshez, a környezet jobb megismeréséhez, a jobb társadalmi integrációhoz, a környezet hatékonyabb megvédéséhez.
- **rekreációs funkció:** a sporttevékenység értékes szabadidős elfoglaltság, és lehetőséget nyújt egyéni, valamint közösségi szórakozásra.

Az EU-ban még mindig nincs jogharmonizáció a sporttal kapcsolatban. Az EU országai közül vannak olyanok, ahol törvényi szabályozás tiltja hivatásos sportszervezetek állami támogatását, de az önkormányzatok ennek ellenére más forrásból támogatják ezek működését is. A sport állami támogatásának mértéke a sport egész vertikumára tekintve a tagországokban bruttó nemzeti termék 0,4-3,5%-a között mozog, nálunk ez a szám 0,2% körül van. Magyarországon a sportszakemberek véleménye egybehangzó az állami támogatást illetően, erre a GDP 1%-a lenne kívánatos.

Állami támogatásból az Unióban elsősorban az alábbi területek részesülnek:

- Sportlétesítmények létrehozása, fenntartása
- Utánpótlás-nevelés - diáksport
- Versenysport - szabadidősport
- Lakosság sportja
- Fogyatékkal élők sportja

Az élsport működését többségében magántőke bevonásával, a sportfogadás bevételeiből és egyéb saját bevételből biztosítják a sportszervezetek.

Az Uniós szabályozás jelenleg elsősorban a sport három aspektusát érinti:

- a sport és TV viszonya
- a versenyszabályokat érintő ügyek
- a Szerződésben garantált szabad mozgással, főként a személyek mozgásával összefüggő ügyek.

A fentiek alapján megállapíthatjuk, hogy az Európai Unióban a sportműködéssel kapcsolatosan prioritások fogalmazhatók meg, amelyek a következők:

1. A hivatásos élsport működését kevésbé, de annak létesítményfejlesztését és fenntartását állami forrásból támogatják.
2. Kiemelt támogatást kap többek közt az utánpótlás-nevelés és diáksport, a verseny- és szabadidősport, a lakosság sportja, a fogyatékosok sportja.
3. Nem kívánja az EU egységes központi irányítás alá vonni a tagállamok sportját, lehetőséget kíván adni a nemzeti identitásnak.

A „rég” EU-s országok esetében annyira kiforrott és szabályozott a sport működése, hogy ezen tagországok **nem látják szükségét központi intézkedések meghozatalának**, mivel az ő országaikban **hatalmas összegeket költenek** a sportra. Tisztában vannak a sport kiemelkedő fontosságával és az életet nagy mértékben pozitívan befolyásoló eredményeivel.

Magyarországon **az állam nem biztosítja a szükséges pénzeszközöket a sport EU-s szintű fejlődéséhez**, bár a látvány-csapatsportágak TAO törvény által biztosított forráslehetősége nagy előrelépést jelent. Mára világosan látszik, hogy az újonnan csatlakozó tagállamok igazából nem kaptak fejlesztési lehetőségeket az EU-tól és az EU-s programok (ifjúsági, közösségi, oktatási, stb.) összességében szűk körű előrelépéseket jelentenek hazánkban. Várhatóan ez a későbbiekben sem változik lényegesen, ugyanis a többségnek a sportfinanszírozás nem probléma, így közösségi szinten ezzel foglalkozni nem szükséges. Jól látható, ha Magyarországon eredményeket akarunk elérni, **akkor az állami támogatás mértékét többszörösére kell emelni**, változtatni kell a magyarországi érdekviszonyokon, nevezetesen pl.: a magyarországi viszonyok közepette **nincs érdekeltség, hogy többen sportoljanak, kevesebb beteg legyen, kevesebb táppénzt fizessünk, kevesebb gyógyszer fogyjon.**

A helyzetet sokat javíthat az **Önkormányzat tervszerű, felvilágosult, körültekintő sportpolitikája**, amelyre azért országszerte számos pozitív példa is akad.

2. Pécs Város sportjának elemzése

Pécs városa mindig büszke volt sportértékeire, sporteredményeire az Önkormányzat fontos területként értékelte, támogatta a sportot, a sportegyesületeket. Pécs Megyei Jogú Város Közgyűlése már négy sportkonceptiót fogadott el, valamennyire a tervszerűség, a kiszámíthatóság, a biztos anyagi háttér biztosítása volt jellemző. Végrehajtásuk már nem ennyire egyértelmű.

Pécs Város Önkormányzata az éves sporttámogatás révén a sportegyesületek számára megbízható támogatóként jelent meg, ellentétben más támogatókkal szemben.

Mindezek ellenére nem jelenthetjük ki azt, hogy az egyesületek, szakosztályok biztos anyagi háttérrel végezhetik munkájukat.

Pécs város **sportegyesületeire** is jellemző a **bizonytalanság, a létért folyó küzdelem**. Nem alaptalan a félelem, hiszen országos szinten a **sportegyesületek száma húsz év alatt csaknem a felére csökkent**.

Harminc százalékkal kevesebb szakosztály működik, hatodára csökkent az igazolt sportolók száma. **A sportegyesületek léte, fennmaradása és fejlődése a záloga az eredményes magyar sportnak**. Ez így van Pécs város sportja esetében is.

Az alulfinanszírozottság ellenére **Pécs város sportja szerény mértékben fejlődött az elmúlt öt évben, sportolóink több sportágban értek el kiváló eredményt**. Ezt nagy mértékben a sportban dolgozók áldozatvállalása tette lehetővé.

2.1 A versenysport, élsport helyzete a nehéz anyagi körülmények ellenére is figyelemre méltó.

Kézilabda sportágban a PEAC női kézilabda szakosztálya a 2013/14-es sportévben az NB II/B-ben, a PVSE férfikézilabda-szakosztálya pedig az NB I. B-ben szerepel. Mindkét szakág értékes utánpótlással rendelkezik, amire a felnőtt csapatok jelentős mértékben támaszkodnak is.

Kosárlabda sportágban Pécs városa a magyar kosárlabdázás fellegvára lett. Évek óta kiegyensúlyozottan jól szerepelt a hazai bajnokságban és az Euroligában is a MIZO-Pécs 2010 női csapata. Sajnos az eredményesség mögött a működtető kft. akkora hiányt halmozott fel, amely a jövőben már nem kezelhető. Pécs női kosárlabdacsapata megújult, a PEAC-Pécs csapatában látjuk a sikerek folytatását. Jelentős sikereket ért el a PVSK-Pannonpower férfi kosárlabdagárdája is, amelyet a 2008/2009. évi NB I. A csoportos **ezüstérmes helyezés** és a **Magyar Kupa megnyerése fémjelez**. Mindkét szakosztály törekszik a saját nevelésű játékosok beépítésére.

A **PMFC labdarúgócsapata** az NB I-ben szerepel. **A tulajdonos jelentős létesítményfejlesztést hajtott végre**, a tárgyi feltételrendszer adott tehát a sikeres élvonalbeli szerepléshez, és a személyi feltételrendszer is folyamatosan fejlődik.

Vízilabda sportágban a PVSK vízilabda szakosztálya az **OB I-es bajnokság egyik vidéki bázisává vált**. A pécsi csapat élvonalbeli szereplése, valamint a magyar válogatott olimpiai eredményessége is hozzájárult ahhoz, hogy az utánpótlás folyamatosan fejlődik – egyre több gyerek választja ezt a sportágat, és fokozatosan javul az utánpótlás eredményessége is.

A felsoroltakon túl városunk **további csapatokkal** is rendelkezik, melyek különböző szintű bajnokságokban képviselik Pécsét. Ezek közé tartozik a PEAC **férfi röplabdacsapata**, amely a 2012/13-as szezon óta a legfelsőbb osztályban szerepel, egyik játékosuk pedig 2013-ban megvédte strandröplabda magyar bajnoki címét.

Pécs **az egyéni sportágak** területén is rendkívüli sokszínűséget mutat. A sokszínűség mellett több sportágban az eredményesség is figyelemre méltó, hazai és nemzetközi szinten egyaránt. Az utánpótlás területén elért, nemzetközi szinten is jegyzett eredményeket ugyanakkor csak megfelelő háttérrel lehet felnőtt korban is tartani.

Atlétikában a számos utánpótlás-válogatott versenyző közül Czúth Réka kijutott az Ifjúsági Olimpiára is. Asztaliteniszben több szinten is versenyezteti csapatait a PEAC, a közelmúltban pedig Interligát is nyertek. Gyorskorcsolyában rendre magyar bajnoki címek és dobogós helyezések születnek, pedig fedett jégpályával nem is rendelkezünk, sőt, olimpiai résztvevőt, illetve pontszerzőt is köszönhetünk ennek a sportágnak. Kerékpározásban és küzdősportokban is vannak magyar bajnokaink, utóbbiban jelentős nemzetközi eredményeink is. Az olimpiai küzdősportok közül elsősorban *cselgáncsban* és *ökölvívásban*, a nem olimpiaiak közül főleg *kick-boxban* és *thai-boxban* vagyunk eredményesek. Csonka Zsófia többszörös olimpikon sportlövő, Londonban pontszerző helyen végzett. Tájfutásban a hazai eredményességünk szenzációs, a PVSZK hatszor lett megszakítás nélkül országunk legeredményesebb tájfutó szakosztálya a minden korosztályt és mindkét nemet figyelembe vevő pontverseny alapján. Teniszben két színvonalas egyesületünk is van, és a PVTC-pálya megépítésével a létesítményhelyzet is javult. Az egyéni sportágak közül **kiemelkedik városunk úszósportja**. Úszásban és paraúszásban a magyar bajnoki címek, dobogós helyezések mellett nemzetközi színvonalú eredményeik is jelentősek. Úszás sportágban olimpiai és vb-döntős, valamint Eb-dobogós helyezéseink is vannak az ANK és a PSN Zrt. Sportiskola (korábban PVSE) versenyzőinek köszönhetően. Ifjúsági Eb-t és Ifjúsági Olimpiát, valamint Paralimpiát is nyert pécsi versenyző. Ez a sportág adta a legtöbb olimpikonunkat. Vívásban nemzetközi szinten is jegyzett szakemberrel, valamint kiváló vívóteremmel rendelkezünk, és ez eredményességben is megmutatkozik. Utánpótlás-válogatott kerettagok, valamint utánpótlás Eb-n és vb-n dobogós versenyző is készül a PEAC színeiben.

Ahogy csapatsportágakban, úgy egyéni sportágakban is több szakosztály és egyesület működik még városunkban a felsoroltakon túl is.

A kiemelkedő sporteredményeket rendkívül nehéz anyagi feltételrendszer és több esetben a tárgyi feltételrendszer hiányossága ellenére érték el sportolóink.

2.2 Az utánpótlás-nevelés szervezeti kerete az utóbbi években bővült. Pécs város utánpótlás-nevelése **sportegyesületi, egyesületi típusú sportiskolai, közoktatási típusú sportiskolai, valamint sportági akadémiai** képzés keretében történik.

A **Pécsi Sport Nonprofit Zrt. sportiskolájában** az utánpótlás-nevelése 12 szakosztályban történik. A sportiskola együttműködési megállapodás keretében különböző korosztályokban adja át a sportolókat a városban élsportot képviselő egyesületeknek.

Több éve működik a Széchenyi István iskolában (korábban TÁSI-ban) a **közoktatási típusú sportiskolai képzés**. Országos szinten több mint 50 iskola vesz részt a NUSI-NUPI irányelvei alapján működő képzésben. A közoktatási típusú sportiskolai képzés a külön normatív finanszírozás (tanulónként 30 000 Ft) miatt is indokolt.

A sajátos tárgyi és személyi feltételrendszer miatt indokolt, hogy **sportegyesületi utánpótlás-nevelés** keretében is történjen sportolói felkészítés. A sportágak korosztályos versenyrendszere és versenykiírása miatt is fontos az egyesületi utánpótlás képzés.

Kosárlabdában és labdarúgásban **sportági akadémiák** kezdtek meg működésüket. Ez az utánpótlás-nevelési forma országosan is elterjedőben van, de az akadémia szó nem mindig ugyanazt a képzési formát takarja.

Labdarúgásban a PMFC-ben (sportági akadémia), a PVSZK-ban és a PEAC-ban (egyesületi forma) párhuzamosan folyik utánpótlás-nevelés. Ez lehetőséget ad arra, hogy minél több gyerek sportoljon, azonban szükséges az együttműködés, az egységes szakmai elveken működő tehetséggondozás.

2.3 A fogyatékkal élők sportját, annak értékét helyi, országos, és nemzetközi szinten is elismerik. Versenysport szinten úszás sportágban világraszóló eredményekkel rendelkezünk. Legutóbb a londoni, azt megelőzően a pekingi paralimpián Sors Tamás aranyérmes lett. Rendkívül fontos feladat, hogy a jövőben a Pécsi Tudományegyetemen beinduljon az ez irányú **sportszakemberképzés.**

Baranyai helyzetkép

Az Ifjúsági és Sportminisztérium támogatásával került először meghirdetésre a 2000/2001. tanévben - a diákolimpiai versenyrendszer keretében – a tanulásban akadályozott tanulók megyei és országos versenye: atlétika és labdarúgás sportágban, felmenő versenyrendszerben. A megyei Pécs városi **sajátos nevelésű igényű** (SNI-s) gyermekekkel foglalkozó testnevelő tanárok munkaközösség létrehozása újra aktuálissá vált a rengeteg változás miatt

2003-ban sikerült a fogyatékkal élők sportjával foglalkozó szervezetek megyei ernyőszervezetbe tömörítése. Létrejött a **Fogyatékkal élők Baranya megyei Sportszövetsége** (a továbbiakban: FOBMSZ), amely civil szervezet 8 sportegyesület, 5 szegregáltan működő oktatási intézmény és 24 általános iskolai speciális tagozat, valamint két alapítványi iskola és az Értelmi Fogyatékosok Ifjúsági Napközi Otthona, illetve a Világ Világossága Alapítványi iskola Lions középsúlyos fiatalokat foglalkoztató alapítvány érdekeit képviseli. A szövetségben résztvevő tagszervezetek 50% Pécs városban működik. Feladata továbbá, hogy:

- **biztosítsa** a különböző fogyatékkal élő személyek számára a fogyatékoságuknak megfelelő (megyei/helyi szintű) **sportolási lehetőséget;**
- **kialakítsa** a különböző életkorú fogyatékkal élő személyek számára a képességeiknek megfelelő (megyei/helyi szintű) **versenyrendszereket;**
- **segítse** a különböző fogyatékkal élők sportolási lehetőségeit szolgáló **sporteszközök beszerzését;**
- segítse a fogyatékkal élőkkel foglalkozó **sportszakemberek speciális képzését, továbbképzését;**
- ösztönözze a megyei fogyatékosokkal foglalkozó intézmények és civil szervezetek összefogását;
- kistérségi és regionális szinten figyelemmel a folyamatos integrációra, erre épülő megyei és regionális versenyrendszerek kiépítése.

2.4 A szabadidősport programkínálata az elmúlt évek során bővült, Pécsi Sport Nonprofit Zrt. bekapcsolódásával e terület fejlődésnek indult.

Az egyes programokra történő mozgósítás terén a szabadidősport szervezői felvették a kapcsolatot a Pécsi Tudományegyetem Hallgatói Önkormányzatával, aminek eredményeként a szabadidősport rendezvények résztvevőinek száma szerény mértékben növekedett.

Pécs szabadidősportjának értékelésekor alapvetően meg kell különböztetni az üzleti alapon szerveződő és az önerőből, de támogatásokra szoruló formában megvalósuló sporttevékenységeket.

Az első csoportba tartozó sportágak, mint például az amatőr tenisz, a fitness, a testépítés, a korcsolyázás vagy a különböző mozgásstúdiók által kínált új mozgásformák. Ezek a belépő-, és tagdíjából képesek fenntartani önmagukat. Létesítményeik szinte kizárólag magántőke bevonásával kerültek-kerülnek kialakításra. A kereslet – kínálat függvényében működnek, a szabad verseny hatására döntő mértékben elfogadható vagy magas színvonalú

szolgáltatásokat nyújtanak. Ezek közül néhányra ma már az élsport is igényt tart és azokat üzleti alapon igénybe is veszi.

A második csoportba azok a sporttevékenységek tartoznak, amelyeket sportági szakszövetségek, szabadidősport-egyesületek, klubok - illetve megalakulása óta a Pécsi Sport Nonprofit Zrt. – szerveznek, rendeznek. Ezek többnyire amatőr bajnokságok, vagy hagyományos szabadidős sporttevékenységek például utcai futóversenyek, természetjáró túrák, családi sportnapok. A kínálat széles körű, ugyanakkor általában csak egy meghatározott és a lakosság számarányához képest szűk réteg veszi igénybe a szolgáltatásokat. Kivételt képeznek ez alól a látványsportágak (labdarúgás, kézi- és kosárlabda) amatőr bajnokságai és az utcai futóversenyek, amelyek nagy érdeklődést generálva sok résztvevőt vonzanak. Ezek megszervezése, lebonyolítása azonban ma már elképzelhetetlen költségvetési támogatás nélkül. Néhány rendezvény viszont (pld. Tour de Pécs kerékpárverseny) bár, korábban a szabadidősport kereteiben szerveződött és részben finanszírozása is ebből a keretből történt, nem az amatőrök hanem az igazolt sportolók versenyeztetését szolgálta. Ezt felismerve a Pécsi Sport Nonprofit Zrt. 2012-ben megszüntette a verseny támogatását.

Elvileg létezhetne egy harmadik csoport is, mégpedig az alkalomszerűen, csak kedvtelésből sportolni kívánók köre. Ehhez az önszerveződéshez azonban használható közterületi sportpályákra lenne szükség. Sajnos a rongálások miatt ezekből a városban alig akad sportolásra alkalmas. Kivételt képez talán a Melinda utcai szabadidőpark vagy a Zsolnay Kulturális Negyedben kialakított sportpálya – amelyek zárhatóak – ám ezek, hasonlóan az iskolai sportlétesítményekhez, csak korlátozottan vehetők igénybe.

2.5 Az iskolai testnevelés és diáksport jelentősége elsősorban a korosztály fogékonyságában van, melynek színterei a tanórai testnevelés, valamint a tanórán kívüli rendszeres sportfoglalkozás. Ezen keretek között szerethető meg a mozgás és tudatosítható szokássá alakítható a **sportos, egészséges életmód**.

Az iskolai testnevelés és diáksport fontosságát erősíti az a tény is, hogy a tanulók **többsége csak iskolai keretek között végez rendszeres testmozgást**.

Az iskolai tanulók sportolására, szabadidős tevékenységére vonatkozóan **kedvezőtlen adatokkal** rendelkezünk **országos szinten** a legutóbbi felmérések alapján:

- a tanulók 75%-a kizárólag iskolai testnevelésórán végez rendszeres testmozgást (heti 2 – 2,5 óra);

- diákolimpiai versenyeken a tanulók 19-20%-a vesz részt;

- szakszövetségi versenyrendszerben csak 6%-a sportol;

- az életkor növekedésével csökken a rendszeresen sportolók száma.

A felmérésben részt vettek Pécs város iskolái is. A számadatok alapján egyértelmű, hogy változtatásra van szükség, ezért meg kell fogalmazni a kialakult helyzet okait.

Az iskolai diáksport programkínálata az elmúlt években bővült, a IV. sportkoncepció eredményeként értékelhető, hogy az Amatőr Kézi/Kosárlabda Program 22 csapattal beindult.

A **mindennapos testnevelés és testedzés** országos szintű iskolai bevezetése nagy lendületet adhat e terület fejlődéséhez.

3. Időtávlatok a pécsi sport működésében, a sportkoncepció elvei Pécssett (sportműködés, létesítményfejlesztési elképzelések, sportirányítás)

3.1. Időtávlatok a pécsi sport működésében

Nagyon fontos, hogy a tervezés területén **reálisan megvalósítható** jövőképeket vázoljunk fel. A különböző fejlődési tendenciák eléréséhez feltétlenül távlatokban kell gondolkodni, azonban a reális helyzetelemzésből kell kiindulni és a gondolkodásban alap kell, hogy legyen a **napi munka elvégzéséhez szükséges feltételek javítása** is. A jelenlegi koncepcióban öt-, maximum tízéves távlatokban gondolkodunk.

3.2. Sportműködés

A sport kiszámítható, tervezhető fejlődése érdekében célszerű az önkormányzatnak az **élsportot működtető** egyesületekkel, szakosztályokkal **hároméves megállapodást** kötni. A megállapodás egyrészt sportszakmai cél-feladatrendszert fogalmaz meg, másrészt az ehhez szükséges **anyagi támogatás** mértékét határozza meg. A hároméves megállapodás megkötéséhez nyilvánvaló elvárás ezektől az egyesületektől, szakosztályoktól, hogy országos, illetve nemzetközi szintű kiemelkedő eredményekkel, valamint megfelelő utánpótlás-nevelő tevékenységgel rendelkezzenek.

Lényeges eleme a **hároméves megállapodásnak**, hogy a sportszakmai elvárás és támogatás a **sportág egész vertikumára** vonatkozna, az utánpótlás-neveléstől az élsportig, beleértve a létesítményhasználatot is.

Az önkormányzat csak azokkal az élsport-szakosztályokkal kötne megállapodást, amelyek kidolgozzák 3-5 éves **sportágfejlesztési koncepciójukat** és azt az Önkormányzat Sportbizottsága megtárgyalta és elfogadta. A megállapodás tartalmazza az évenkénti felülvizsgálat szükségességét, ami magában foglalja a változtatás lehetőségét is.

Az Önkormányzat az élsporton kívüli versenysport-egyesületeknek folyamatos pályázati lehetőségeket nyújt.

Célszerű, hogy az élsporton kívüli egyesületek, szakosztályok is elkészítsék 3-5 éves **sportágfejlesztési koncepciójukat**, a támogatás lényeges szempontja lenne ennek **sportszakmai értéke**.

3.3. Létesítményfejlesztés

Pécs város előző sportkoncepciója **évekre lebontva** tartalmazta az új létesítmények építését (városi sportcentrum kialakítása, labdarúgó-stadion beruházásának befejezése, jégcsarnok építése, atlétikai csarnok építése, labdajáték-munkacsarnok építése, évente egy füves labdarúgó pálya építése, Pollack-tornacsarnok építése, uszoda építése, sportgrundok építése).

Sajnos a **létesítményfejlesztés többségében csak terv maradt**, amelynek oka a város romló pénzügyi helyzete, a befektetők hiánya és a pályázati lehetőségek gyengesége volt.

Az elmúlt öt évben elkészült **az uránvárosi teniszcentrum**, épültek **műfüves labdarúgópályák**, de a fejlesztések ad hoc jellegűek voltak, nem tükrözték a város sportéletét, annak létesítményszükségletét. Nem elhanyagolható, hogy közben megszűnt a PEAC-pálya és a Balokánynál a teniszcentrum.

A létesítményfejlesztésben **lemaradás tapasztalható**. A város gazdasági helyzete, anyagi lehetősége függvényében a sportlétesítmények **fejlesztését** és megvalósítását célszerű **5-10 évre** tervezni.

Elsődlegesen a **jelenlegi létesítmények** állagának **megőrzése**, javítása, fejlesztése szükséges, csak ezután célszerű sportlétesítmények építése, amelyek finanszírozása pályázati projektekből és a magántőke bevonásával történhet.

Sportszakmai szempontok alapján az elkövetkezendő 5-10 évben **szükségszerű lenne** labdajáték-munkacsarnok, uszoda, atlétikai csarnok, és városi sportcentrum megépítése, létrehozatala.

3.4. Sportirányítás

Pécs város sportjának önkormányzati irányítása, működtetése két szinten történik. A döntéshozó szint a **városi sportbizottság**, amelynek feladatkörébe tartozik a sportpolitikai, a sportszakmai, és a létesítményfejlesztési tervek elfogadása, prioritások meghatározása.

A második szint a **Pécsi Sport Nonprofit Részvénytársaság**, amelynek feladata a **városi sportkoncepcióban megfogalmazott feladatrendszer menedzselése, végrehajtása**. Kapcsolatot épít ki regionális és országos szinten. Pályázatokat, sportfejlesztési anyagokat készít az önkormányzat megbízásából. Kapcsolatot tart a sportegyesületekkel, a sportvállalkozásokkal és a sportági szakszövetségekkel.

A Pécsi Sport Nonprofit Zrt. 2010 júliusától a megszűnt Városi Sportlétesítmények Igazgatósága feladatait átvállalva, a Városi Lőtér, a Műjégpálya, a Lauber Dezső Sportcsarnok, a Várkői-stadion, a Hullámfürdő, továbbá 2012 nyaratól az Orfűi Aktív Vízi Turisztikai Központ és a Kertváros „szellemvárosi” részén elterülő kerékpáros „dirt” pálya új gazdájaként átláthatóbb, költségtakarékos gazdálkodással vállal részt a megyeszékhely sportéletének alakításából.

Az utánpótlás- és szabadidősport területén a korábbi PVSE tizenkét sportágban ezernél több fiataljának, illetve edzőinek integrálásával, a versenyeztetésért; a korábbi városi, illetve a megyei diáksport bizottság szerepkörének átvállalásával pedig a diákolimpiák szervezéséért is felel.

A szabadidősport terén az egész évet átölelő legnagyobb programja a Pécs városi kispályás (nyáron), illetve terem (télen)-labdarúgó-bajnokság lebonyolítása. Emellett továbbra is több sportágban szervez kisebb-nagyobb szabadidős eseményeket, sportprogramokat a város lakosságának.

Fentiek mellett a PSN Zrt. felel hat pécsi iskola tornatermének délutáni időbeosztásáért, illetve a Pécsi Úszóiskolával karöltve közreműködik a városi térítésmentes, óvodai úszásoktatás folyamatos, egyre magasabb szakmai szintű lebonyolításában is.

4. Az 5. Sportkoncepció elvei Pécssett

4.1. Sportpolitikai elvek

A közel 150 éves múlttal rendelkező pécsi sport története komoly eredményekkel és tradíciókkal rendelkezik. Az elmúlt évek bebizonyították, a pécsi sport sokszínűségét és eredményességét. A város önkormányzata úgy látja, hogy **e tradíciók és eredmények továbbra is szerves részét képezik a város kultúrájának**, ezek fontos elemek a ma emberének életében is. Ahhoz, hogy Pécssett a sport betöltse elvárható szerepét és továbbfejlődjön, az önkormányzat az alábbiakat határozza el:

- a) A város arra törekszik, hogy éves költségvetésének 2%-át sportcélokra fordítsa. Az önkormányzat gondoskodik továbbá a sportlétesítmények biztonságos üzemeltetéséről, karbantartásáról és lehetőség szerinti fejlesztéséről. Ennek érdekében létrehozta és támogatja a Pécsi Sport Nonprofit Zrt. működését.
- b) Az önkormányzat feladata a lakossági igények kielégítése, és a diáksport-feladatok ellátása. Ennek érdekében a meglévő sportlétesítmények használatát a hatékonyság növelése érdekében koordinálja.
- c) Az önkormányzat stratégiai kérdésnek tartja, hogy a várost az olimpiai játékokon minél több sportoló képviselje, ennek érdekében kiemelt figyelmet fordít a lehetséges olimpiikonok támogatására. Az olimpiai kerettagokat az eredményes fejlődés érdekében az önkormányzat az olimpia ciklushoz igazodóan, kiemelten támogatja.
- d) Az önkormányzat meghatározza a kiemelt támogatású sportszervezetek körét. **A kiemelt sportegyesületeknél ragaszkodik sportmenedzser, felsőfokú képesítéssel rendelkező szakedző alkalmazásához, vizsgálja az egyesületek, szakosztályok önfelkarozási képességét.**
- e) Az önkormányzat különösen fontosnak tartja, hogy városunkban működjön nemzetközi küzdelemben részt vevő labdajáték csapat.
- f) **Az önkormányzat az eredményesség és hatékonyság érdekében támogatja és a PSN Zrt. szervezetén belül biztosítja az utánpótlás-nevelést.** Az önkormányzat támogatja a sportági akadémiák elindítását, de ehhez külön finanszírozást nem nyújt. Az önkormányzat elvárja, hogy a különböző utánpótlás-nevelő szervezetek **azonos sportágakban együttműködjenek.**
- g) Az önkormányzat az élsport, versenysport területen azokat a sportszervezeteket támogatja, amelyek **országos szakszövetségét a Kormányzat is támogatja, ill. a szakszövetség tagja a Nemzeti Sportszövetségnek.**
- h) Az önkormányzat kiemelten kezeli a mindennapos testnevelést. Ehhez az általa fenntartott köznevelési intézményekben megteremti a szükséges tárgyi feltételeket.
- j) Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a város sportja a médiában kiemelt szerepet kapjon. Ennek érdekében az önkormányzati tulajdonban lévő sajtó, TV, internet lehetőségekkel, valamint a PSN Zrt. közreműködésével népszerűsíti a város sportját, és törekszik arra, hogy a város lakossága megfelelő információkat kapjon.
- k) A helyi társadalom érdeke, hogy városunkban minél több fiatal és felnőtt sportoljon. Ehhez az önkormányzat – a sportkoncepció alapján – a diáksport, az utánpótlás-nevelés, a szabadidősport, a versenysport, és az élsport területein lehetőségei szerint biztosítja a feltételeket.
- l) Támogatandónak tartja városunk, hogy – hagyományteremtő jelleggel – határokon átívelő versenyeket rendezzen (mint például a Kárpát-medencei összmagyar diák bajnokság).

4.2. Sportszakmai elvek:

A **sportszakmai elvek** közül fontosnak tartjuk:

- a) az iskolai diáksport és szabadidősport fejlesztését;
- b) az utánpótlás-fejlesztés elvi kérdéseit, a tehetséggondozás lehetőségeit;
- c) az átmenet biztosítását az utánpótlás-nevelésből a versenysportba, illetve az élsportba;
- d) a sportszakmai együttműködések kidolgozását a célszerűtlen párhuzamos képzések megszüntetése céljából;
- e) az élsportmodell kidolgozását.

A sportágak fejlesztésének alapja az **iskolai diáksport és szabadidősport** helyzete. A tanulók e keretben találkozhatnak először a sporttevékenységgel, a rendszeres sport iránti igény kialakításának rendkívül fontos területe az iskolai sporttevékenység. Az egészségmegőrző funkciója mellett a tanórai és a tanórán kívüli testnevelés és sport jelenti az első merítési lehetőséget az **utánpótlás-nevelés** számára. Támogatni kell a **mindennapos testnevelést és testedzést**, az iskolák közötti amatőr bajnokságokat, és a diákolimpia versenyrendszerét, amelyekkel megalapozhatjuk a későbbi versenysport-, illetve a szabadidősport-tevékenység lehetőségét, az egészséges életmódra nevelést.

Az **utánpótlás-nevelés** fejlesztése érdekében javasoljuk létrehozni az ún. sportági **akadémiákat**. A sportági akadémia végigkíséri a sportoló sportszakmai és egyéni életútját a kiválasztástól a felnőtt versenysportolóvá válásig. E szervezeti keret feltételezi az utánpótlás-nevelés jelenlegi szintereit: a városi sportiskolát, a közoktatási típusú sportiskolát, valamint az egyesületi utánpótlás-nevelő szakosztályokat. Végigkíséri és segíti a sportolók tanulmányi munkáját az általános iskolától egyéntől függően az egyetem elvégzéséig.

Létre kell hozni azokat a szervezeti együttműködéseket, amelyek megteremti a **sportolók zavartalan átjárásának lehetőségét** az utánpótlás-nevelésből a versenysportba illetve az élsportba.

Meg kell szüntetni, nem szabad támogatni a szakmailag indokolatlan párhuzamos sportági képzéseket. A **tehetséggondozás** érdekében az egyes szakosztályok között **szakmai együttműködésre** kell törekedni, amelyeket **támogatni kell!**

4.3. Sportfinanszírozási elvek

Pécs város sportjának **finanszírozásakor** figyelembe kell venni az **EU-s ajánlásokat is**. Ezek szerint **kiemelt támogatást kaphat** a diáksport és szabadidősport, az utánpótlás-nevelés, a fogyatékosok sportja, valamint a sportlétesítmények fejlesztése.

A legtöbb EU-tagállamban az élsport működését kevésbé, de annak infrastruktúráját kiemelten támogatják, mert a sportgazdaság fejlett, így az élsport jelentős bevételhez juthat. Ugyanakkor az EU az új tagállamok részére lehetőséget ad az ún. **átmeneti sportfinanszírozásra**, amely az élsport működésének **anyagi támogatására** is lehetőséget teremt.

Pécs város sportjának működése, eredményessége, fejlesztése érdekében az **önkormányzat sportra fordított összege a város összköltségvetésének kb. 2%-a**. Ez az összeg tartalmazza a sportműködési (1%) és a városi tulajdonú sportlétesítmény-fenntartási, -üzemelési (1%) összegeket.

A további években a finanszírozás aránya **változhat az eredményesség és a gazdasági lehetőségek függvényében**.

Fontos finanszírozási elv, hogy az önkormányzat a kiemelt sportágakkal középtávú támogatási szerződést kössön.

Az a szakosztály, egyesület részesülhessen sporttámogatásban, amely a költségvetésének 40 %-át önerőből előteremti.

A sportfinanszírozás lényeges eleme, hogy legyen meg a változtatás lehetősége. Abban az esetben, ha egy szakosztály minősítésében változás történne (magasabb osztályba jut), ezt lehetőleg kövesse a finanszírozás is. Ez ügyben előzetes egyeztetés szükséges.

Az önkormányzati **sportfinanszírozás** mértéke **ösztönözze** a szakosztályokat saját **bevételeik növelésére!**

Az egyesületi, szakosztályi finanszírozás direkt és pályázati formában történik – az „A” kategóriában, és a kiemelt sportegyesületek esetében direkt módon; a „C” és „E” kategóriában direkt és pályázati formában is; a többi kategóriában pályázati rendszer alkalmazásával.

Az objektív elbírálás érdekében az alábbi szempontrendszer-elemeket szükséges alkalmazni:

1. országos szakosztályi (egyesületi) ranglistahelyezés,
2. nemzetközi eredményesség,
3. válogatott sportolók száma,
4. szakosztályokban igazolt sportolók száma,
5. a támogatás és a saját bevétel aránya, tagdíjbevétel
6. sportági tradíciók (alakulás éve) nézettség (nézőszám),
7. a sportág szerepe a város hírnevének növelésében,
8. sportágfejlesztési koncepció.

5. A megvalósítás koncepciója a sportműködés területein

5.1. Az élsport, versenysport működése és finanszírozása

A **sportpolitikai** és a **sportszakmai** elvek, valamint az elmúlt évek gyakorlatának figyelembevételével határozzák meg a pécsi sport finanszírozási elveit, és sorolják az egyesületeket, szakosztályokat kategóriákba.

Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda sportágak esetében célszerű Pécs mellett a megye többi városának **bekapcsolása az egységes, egymásra épülő** szakmai munka érdekében.

A fentiekben megfogalmazottak megvalósításához az illetékes városok polgármestereivel **koordinációs értekezleten** lenne értelme egyeztetni. A kiemelt sportágak megyei és régiós szempontú fejlesztését **gazdaságossági elvek** is indokolják. Azok a városok, amelyek az adott csapatokat működtetik, **jelentős mértékben biztosítják** azok tárgyi, anyagi stb. feltételeit. A jelenlegi kategória beosztás és támogatás elosztás a korábbinál egyszerűbb, átláthatóbb.

A pécsi sport finanszírozása
(kategóriák meghatározása)

"A" "	Él sport (kiemelt sportágak)	Direkt
"B" "	Versenysport (eredményesség), fogyatékkal élők	Pályázat
"C" "	Utánpótlás-nevelés	Direkt és pályázat
"D" "	Egyéb városi sportegyesületek	Pályázat
"E" "	Diák- és szabadidősport	Direkt és pályázat
"F" "	Versenyszervezés	Pályázat
"H" "	Olimpiai kerettagok támogatása	Pályázat
"I" "	Tartalék	

Az egyesületeket, szakosztályokat eredményeiknek és tevékenységüknek megfelelően támogatja az önkormányzat. Felülvizsgálat után, indokolt esetben, a kategória besorolások változtathatóak.

"A" kategória – él sport, kiemelt sportágak, csapatok

- Kézilabda férficsapat (NB I., NB I. B)
- Kosárlabda férficsapat (NB I.)
- Kosárlabda női csapat (NB I.)
- Labdarúgás férficsapat (NB I.)
- Vízilabda férficsapat (OB I.)

A többi kategóriában pályázhatnak a pécsi sportegyesületek, szakosztályok.

Hároméves megállapodásban rögzített módon támogatott, kiemelt sportegyesületek:

- Pécsi Sport Nonprofit Zrt.
- PVSK Marketing és Hirdetésszervező Kft.
- Pécsi Vasutas Sportkör
- Pécsi Egyetemi Atlétikai Club
- PEAC Kézilabda Kft. (férfi)
- Pécsi Vízilabda Kft. - OB/I-es ffi vízilabdacsapat
- Kosárlabda Akadémia Sport Kft.
- Pécs Városi Sportiskola Egyesület
- Pécsi Súlyemelő Egyesület
- PMFC Sport Kft.
- PEAC Kézilabda Kft. (női)
- Pécs 2000 Tenisz Club

- Pécsi Torna Egyesület
- Pécsi Kajak-Kenu Club
- Pécsi Triatlon Klub
- Pécsi Korcsolyázó Egyesület

A diák- és szabadidősportot, valamint az utánpótlás-nevelést a PSN Zrt.-nél direkt módon is támogatja az önkormányzat.

5.2. Az utánpótlás-nevelés működése és feladata

Az utánpótlás-nevelő tevékenység célja a sportági profil követelményeinek megfelelő tehetségek megtalálása, kiválasztása, alapképzése. A versenyeredmény, különösen alacsonyabb életkorban, nem lehet fő elbírálási szempont. Bizonyos életkorig – sportágaktól függően – a versenyeztetés nem cél, hanem a fejlesztés eszköze.

Az önkormányzat utánpótlás-neveléssel kapcsolatos értékrendjét és alapelveit az alábbi bekezdések fogalmazzák meg.

Az **utánpótlásműhelyek támogatásának** eldöntésekor első sorban az alábbi paramétereket veszi figyelembe a városi sportvezetés:

- aktív sportolói létszám;
- utánpótlás-válogatottak száma;
- felnőtt-egyesületekhez, szakosztályokhoz továbbadott sportolók száma;
- foglalkoztatott edzők végzettsége, válogatottaknál, szövetségeknél betöltött tisztségei;
- Pécsen rendezett utánpótlás-versenyek száma, színvonala
- kiválasztó tevékenység szervezetsége, a terület nagysága;
- a sportág költségigénye;
- saját (tagdíj) bevételek mértéke;
- egyéb források hozzáférhetősége;
- eredményesség (versenyrendszer, helyezés).

Az egyéb források hozzáférhetősége két oldalról is fontos pénzügyi paraméter. Egyrészt támogatandó az egyéb (állami, pályázati, szponzori) forrásokhoz nehezebben hozzájutó sporttevékenység is, ha ezzel sok gyereket lehet hozzásegíteni a minőségi sportoláshoz, másrészt az önerő hozzáadása a különböző pályázati rendszerekhez többszörösen megtérül, mert így a városi költségvetésen kívüli források is bekerülhetnek a pécsi sportba.

A Pécsi Sport Nonprofit Zrt.-ben működő sportiskola az egyesületi típusú sportiskolai modellt valósítja meg. **Az utánpótlássport tekintetében a város meghatározó, de nem kizárólagos szerepet szán a sportiskolának.** A PSN Zrt. Sportiskolájában működő sportágakban csak olyan felnőtt szakosztályokat, egyesületeket támogat, amelyek a PSN Zrt.-vel együttműködési megállapodást kötöttek. A városi sportvezetés minden, a sportutánpótlást érintő meghatározó kérdésben döntéshozatal előtt szakvéleményt kér a sportiskolától.

Pécs városa támogatja közoktatási sportiskola működtetését, amely az egyesületi sportiskolával és a sportegyesületek tevékenységével kiegészülve a minőségi utánpótlás-nevelés fontos tényezője lehet. A PSN Zrt. Sportiskola, és a közoktatási sportiskola között egymást kölcsönösen segítő, a városi sportvezetés céljait tükröző együttműködési megállapodást kell, legyen.

Pécs városa szakmailag magas szintű, a sportági szakszövetségek által elfogadott és akkreditált sportági akadémiák létrehozását támogatja, de finanszírozásukat nem tartja feladatának. A gyerekek kiszakítása a családi környezetből 14 év alatt nem javasolt, középiskolás korban pedig a tanulást és sportolást összeegyeztető, a két tevékenység összehangolását lehetővé tevő iskolatípus és sportági akadémia javasolt, de a sportági tanulócsoporthoz teljes elkülönítése, iskolai környezetből való kiemelése nem.

Pécs városa egy-egy sportágat teljes vertikumában támogat. A felnőtt-, az utánpótlás- és a diáksport területét sportáganként egyben vizsgálja, az egymásra épültségüket figyelembe veszi. A felnőtt csapatok támogatásainak megítélésénél fontos paraméterként kezeli, hogy a saját utánpótlásukat támogatják-e, szakmai koncepciójukban milyen mértékben számítanak a pécsi utánpótlás sportolókra.

A város szorgalmazza a sportszakmai műhelyek sokaságát, sokszínűségét, de csak sportáganként egységes, közös szakmai koncepció mentén együttműködő műhelyeket támogat.

A városi sportvezetés **az oktatás és a sport területének nagyon szoros együttműködését** látja célszerűnek a minőségi utánpótlás-nevelés szempontjából. Az együttműködés fő területeit az alábbiakban soroljuk fel. Az oktatásirányítás, és az iskolák bevonása az együttműködés formáinak, szabályainak pontos kidolgozásába természetesen elengedhetetlen.

Városi úszásoktatás

A PSN Zrt. koordinálásával a városi kötelező és egyéb úszásoktatások helyzetének értékelése szükséges. A helyzetértékelés után a városban működő úszóiskolák tevékenységének összeegyeztetése, összehangolása célszerűnek látszik. Az iskolák szerepe az épületükben működő úszómedencék, illetve a kötelező úszásoktatás kapcsán jelentkezik.

Létesítményhasználat

Az iskolai tornatermek költségtérítéses, illetve önköltséges használata a PSN Zrt. sportiskolájának utánpótlás sportolói részére ésszerű, mivel a sportiskolás gyerekek is a pécsi iskolák tanulói. A különböző sportágak üzésére alkalmas tornatermeket logikusan az alábbiak szerint lehetne kihasználni: kora délután az iskola tanulói (mindennapos testnevelés, diáksport), késő délután a sportiskola (utánpótlás-nevelés), este pedig bérlők. A közoktatási sportiskola tornatermeit célszerű lenne a teljes délutáni időszakra a sportiskola részére biztosítani. Pontos időbeosztás tanévenként készítendő, a használat részleteit az önkormányzat és az iskolák bevonásával kell kialakítani.

Az iskolai sportlétesítmények nyitva tartását az igényekhez célszerű igazítani, lehetővé kell tenni a hétvégéken, illetve a szünetek ideje alatt is a hozzáférést.

Mindennapos testnevelés – sportági kiválasztás

A mindennapos testnevelés foglalkozások iskolai bevezetése során a sportiskolát és az egyesületeket is érdemes bevonni. Az edzők részvétele az iskolai foglalkozásokon a kiválasztás fontos pillére lehet, és segítheti az utánpótlás tömegesítését is.

Testnevelő tanárok kiválasztása

Természetesen a munkaerő-gazdálkodási döntések, ezen belül a testnevelő tanárok kiválasztása az iskolavezetés elidegeníthetetlen joga, ugyanakkor ezeknek a döntéseknek a megalapozottsága fokozható, ha a PSN Zrt. Sportiskola szakvéleményt ad a döntést

megelőzően. Célszerű lenne ezt a gyakorlatot – tárgyalásos megegyezéseken keresztül – az önkormányzati, valamint az egyéb fenntartású iskolákban is bevezetni. Az élsport utánpótlás-ellátása, és a rendszeres tömegsport sikeressége is nagymértékben a város iskoláiban dolgozó testnevelő tanárok munkáján alapszik. A városi sportvezetés által preferált és támogatott sportágak az ő munkájukon keresztül megjelenhetnek már iskolai szinten, amire a sportági kiválasztás épülhet.

A saját nevelésű, **nemzetközi szinten is eredményes pécsi utánpótlás korú sportolók, valamint edzőik erkölcsi és anyagi elismerésének rendszerét** célszerű lenne bevezetni. A sporttevékenység nagymértékben személyfüggő, egy-egy felkészült, lelkes edző, vagy tehetséges, motivált versenyző egy teljes sportágra jótékony hatással lehet. A kiemelkedő edzők és versenyzők Pécssett tartása anyagi és szervezési terhet is jelent, és nem minden esetben megoldható, de korrekt, az érintettek számára jól átlátható működési feltételek, valamint hosszú távú tervezhetőség esetén a szülőotthon ajánlata versenyképes lehet más városok, más országok ajánlataival szemben is.

5.3. A diáksport működése és feladata

Az iskolai testnevelés és diáksport jelentősége elsősorban a korosztály fogékonyságában rejlik, amelynek színterei a tanórai testnevelés, valamint a tanórán kívüli rendszeres sportfoglalkozás. Ezen keretek között szerettethető meg a mozgás, és alakítható ki a tudatos, rendszeres sportoláson alapuló egészséges életmód.

Sajnálatos módon a nemzet egészségi állapota nagyon rossz. Magyarországon 26 éve folyamatosan csökken a népességszám. (OECD, 2007) A születéskor várható élettartam rövidebb az európai átlagnál, országos szinten férfiak esetében 70,50, nők esetében 78,11 év. Ugyanezen adatok rosszabb képet mutatnak Baranya megyében, hiszen a férfiak várható élettartama 70,18, a nőké 77,68 (KSH, 2010)

A helytelen táplálkozásból és a mozgásszegény életmódból fakadóan a magyar gyerekek 18%-a kövér, 40%-a túlsúlyos, miközben a szegényebb néprétegek gyermekei alultápláltak. Folyamatosan növekvő tendenciát mutat a tanulók gerinc- (70%), és lábboltozati (90%) deformitása.

Egyre több iskolás szenved szív- és érrendszeri, cukorbetegség, asztma, allergia, mozgásszervi és pszichés zavaroktól.

Nő a testnevelés óra alól felmentettek és részlegesen felmentettek száma.

A fiatalok több káros szenvedélynek is hódolnak (dohányzás, alkohol, drog, játékszenvedély).

A tanulók 75-80%-a kizárólag iskolai testnevelésórán végez rendszeres testmozgást.

Diákolimpiai versenyeken a tanulók 20% vesz részt.

A tanulóifjúság 10-15%-a sportol rendszeresen.

Az életkor növekedésével csökken a rendszeresen sportolók száma.

(A Testnevelő Tanárok Országos Szakmai Konferenciája, 2008)

Az iskolai testnevelés és diáksport fontosságát erősíti az a tény, hogy a tanulók többsége csak iskolai keretek között végez rendszeres testmozgást.

A fenti, országos szintű adatok a pécsi tanulóifjúságra is jellemzőek és egyértelműen mutatják, hogy pozitív elmozdulásra, változásra van szükség.

A városi diáksport-vezetés a kialakult helyzetet az alábbi okokban látja:

- a Köznevelési Törvény évekkel ezelőtt **csökkentette a testnevelési órák számát,**
- az alapfokú iskolák többségében 1-4. évfolyamon **a mindennapos testnevelés hiánya,**
- az alapfokú iskolák többségében 1-4. évfolyamon **nem szakos pedagógus tanítja a testnevelés tantárgyat,**
- az iskolai **tanórán kívüli sportfoglalkozások hiánya,** illetve nem kellő szervezettsége,
- **a testnevelő tanárok aktivitásának hiánya,** amelynek *egyik oka* az iskolavezetők testneveléshez, diáksportozáshoz való hozzáállása, (egyesekek kiemelten kezelik, mások elhagyhatónak tartják. Van olyan pécsi iskola, amelyik az elmúlt két tanévben egyetlen iskolai sportversenyre sem nevezett.) *másik oka* a munkájuk, eredményük elismerésének erkölcsi és anyagi hiánya,
- **a tanulók aktivitásának hiánya a diáksport területén,** amelynek *egyik oka* a túlterheltség, (egyesületi tagság és/vagy különórák: zene, tánc, nyelv, stb.) *másik oka* a kényelem, (számítógép, internet, közösségi portálok) *harmadik oka* a rossz hatások (bandázás, plázázás, káros szenvedélyek)
- az iskolai testnevelésre és diáksportra fordítandó **központi normatíva (1300 Ft/fő) megvonása,**
- **pályázati lehetőségek hiánya,**
- **az iskolai sportlétesítmények állagának folyamatos romlása,**
- a 4-5. évfolyamos magába foglaló iskolaközpontok létrejöttével **nincs kellő információáramlás, összefogás a testnevelő tanárok között.**

Sajnos a középiskolások bevonása az iskolai sportba, illetve a diákolimpiai küzdelmekbe még nehezebb feladat, mint az általános iskolásoké. A Baranya Megyei Diáksport Tanács Középiskolák Diáksport Bizottsága szerint az elmúlt öt évben a felére csökkent a középiskolások tanulók részvétele a diáksport-versenyeken. Ezzel ellentétben jól működnek a pécsi középiskolák által évtizedekkel ezelőtt kézilabda és labdarúgás sportágakban bevezetett kupák.

A hagyományokat őrizve működik a középiskolák kollégiumok sportélete. Évente megrendezik a Hajnóczy-kupát (kézilabda, kosárlabda, labdarúgás) és az ANK-kupát (atlétika, úszás, asztalitenisz, labdarúgás, erőemelés).

A negatív hatások ellenére a városi diáksport-vezetés az elmúlt években is – amikor még közvetlenül önkormányzati irányítás alá tartozott – és a Pécsi Sport Nonprofit Zrt. keretén belül is, mindent elkövet a pécsi diáksport színvonalának megőrzéséért, emeléséért.

A Magyar Diáksport Szövetség által meghirdetett hagyományos felmenő rendszerű versenyek mellett igyekszik új versenyzési lehetőségeket nyújtani a tanulóifjúságnak, színesíteni a kínálatot, és elérni, hogy minél több iskolás vegyen részt a versenyeken. Ilyen például az ebben a tanévben először megrendezett amatőr kispályás labdarúgás, a vízi vetélkedő és a jeges vetélkedő.

Mára a hagyományosan és újonnan bevezetett városi diáksport versenyek és kupák már több tanulót mozgatnak meg, mint a felmenő rendszerű diákolimpiai versenyek.

Az elmúlt tanévben, 18 sportágban közel 80 diáksport versenyt rendeztünk, vagy vettünk részt azok szakmai lebonyolításában.

Ezt a sikeres munkát támasztja alá az a tény, hogy az elmúlt 10 évben a tanulói létszámhoz képest a városi diáksport versenyeken résztvevők létszáma arányaiban 1,898 ezredről 2,252

ezredre nőtt. (2001-ben a pécsi önkormányzati iskolák tanulói létszáma 24,832 fő, ebből diáksport versenyen 13,083 induló volt – egy tanuló több versenyen is indult – 2011-ben ugyanez a létszám 18,981, és az indulók száma 8,427.)

A résztvevők száma mellett büszkék lehetünk az országos döntőkön elért helyezésekre is. Az elmúlt években évente 45-50 diákolimpiai bajnoki címet, és számos helyezést szereztek a pécsi diákok.

Miközben országos szinten óriási átalakulás, sajnálatos módon visszafejlődés figyelhető meg a diáksport területén, addig Pécs város sportirányítói hosszú évek óta kiemelkedő figyelemben és támogatásban részesítik a diáksportot.

A jövő fontos feladata a diákok minél nagyobb részének bevonása a rendszeres testmozgásba. A versenyzési lehetőségek biztosítása mellett hangsúlyosabbá kell tenni a szabadidő hasznos eltöltését iskolai házibajnokságokkal, városi amatőr bajnokságokkal, diák szabadidősport kialakításával. Előtérbe kell helyezni és tudatosítani kell, hogy a rendszeres testmozgás az egészséges életmód kialakulásának nélkülözhetetlen feltétele.

Biztosítani kell az átjárhatóságot a diáksport és az utánpótlás-nevelés között.

Több civil szervezet, köztük a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete évekkel ezelőtt zászlajára tűzte a mindennapos testnevelés kötelező bevezetését az oktatási intézményekben.

Örömteli változás, hogy a döntéshozók felismerték a testnevelés tantárgy egészségmegőrzésben kifejtett szerepét, és **az új Köznevelési Törvény már a 2012/13-as tanévtől kötelezővé teszi az 1-5-9. évfolyamon a mindennapos testnevelés bevezetését, felmenő rendszerben.**

A sportkoncepció megalkotói nagyon fontosnak tartják, hogy a város iskoláiban hatékonyan valósuljon meg a mindennapos testnevelés.

A mindennapos testnevelés szilárd alapja lehet a diáksport fejlődésének, az utánpótlás-nevelésnek, a tanulók egészséges testi fejlődésének és fittségük kialakulásának.

Mindezek megvalósulása érdekében a sportkoncepció ajánlást tesz a pécsi iskolák vezetői részére:

1. nagyon fontos, hogy kik kerülnek be testnevelőként az oktatási rendszerbe - *a testnevelő tanárok alapos kiválasztása*
2. alsó tagozaton is *testnevelő szakos tanítsa* a tantárgyat, ne tanító
3. nevéből adódóan, *mindennapos* legyen a testnevelés, ne csak az öt óra valósuljon meg hetente
4. lehetőleg a *délelőtti órarendbe* kerüljön be mind az öt testnevelésóra
5. személyi feltételek hiánya estén, a pécsi nevelőegyesületek *szakképzett edzőivel összefogva* lehet megoldani a hatékonyabb munkát
6. a mindennapos testnevelésre épüljön az *iskolai házibajnokságok* rendszere, amely alapja a diáksport versenyeknek

A pécsi diáksport működése országos szinten is elismert. A Magyar Diáksport Szövetség minden évben több diákolimpiai elődöntő és döntő megrendezését bízta a város diáksport vezetőire. Ezek a versenyek, a fenti célok mellett nem elhanyagolható módon, milliós bevételt jelentenek az önkormányzati intézményeknek, egyben növelik városunk sportszakmai presztízsét.

A jövőben is nagy figyelmet kell fordítani a Magyar Diáksport Szövetség által meghirdetett országos döntők rendezési jogának megszerzésére.

5.4. A fogyatékkal élők sportjának működése és feladata

A **fogyatékkal élők sportjának két fő irány** van: egyrészt a **versenyorientált**, elit sport jellegű, másrészt a **szabadidősport-jellegű**, de nemzetközi eseményeket is rendező egyéb sérülés-specifikus mozgalmak.

Fejlesztési irányok, feladatok

1. Célok meghatározása a fogyatékkal élők diáksportjában:

- minél több fogyatékkal élő gyermek sportoljon (a tömegbázis megteremtése);
- az integráció elősegítése a diáksport eszközeivel;
- a fogyatékkal élő gyermekek versenyeken és szabadidős sportrendezvényeken való részvételének segítése; (útiköltség-térítés sportruházat, eszközigény)
- utánpótlás-nevelés az integráció megvalósulásával, egyesületi háttérének megteremtésével;
- gazdaságosan és hatékonyan működtethető szervezeti rendszer kiépítése;
- ifjúsági turizmus, táboroztatási programok kidolgozása integrált, vagy szegregált módon.

2. Célok meghatározása a fogyatékkal élők versenysportjában:

- a fogyatékkal élők számára a versenyzés, versenyeztetés lehetővé tétele;
- a tehetség-kiválasztás előremozdítása: a tehetséges sportolók országos és nemzetközi megmérettetésen való részvételének segítése;
- az iskolai sport és a felnőtt sport koordinációja, elsősorban a gyermekek sportegyesületekbe történő irányítása, így a sportolás folyamatosságának biztosítása.

3. A helyzetelemzésből és célmeghatározásból adódó feladatok:

- ha a fogyatékosok intézményen belüli integrációt nem tesz lehetővé, akkor szorgalmazni kell az iskolai sportkörön belül e tanulók számára külön szakosztály létrehozását;
- a tanulásban akadályozott tanulók megyei versenyének segítése;
- szorgalmazni kell a fogyatékkal élők sportolásához szükséges feltételek megteremtését;
- a társadalom számára ismertté kell tenni a fogyatékos sportot úgy, hogy az közvetlenül hasson az érintettek családtagjain keresztül az őket körülvevők felé – pld. egy megyei honlap megteremtése is ezt segítené (anyagforrás biztosítása).

5.5. A szabadidősport működése és feladatai

A szabadidősport főként kedvtelésből, az egészség megőrzéséért, a szabadidő hasznos eltöltéseként, folyamatosan végzett sporttevékenység, testedzés. Az egészségmegőrzésben meghatározó szerepet tölthet be, ami a munkaképesség megtartásán és javításán kívül az önmegvalósítás, a szórakozás, a közösségi tevékenység egyik fontos eszköze. Döntően nem eredmény- és teljesítményorientált tevékenység, nem az egymás elleni küzdelem, hanem a saját korlátok legyőzése, az egyén személyes ambíciói jellemzik.

Célok

A szabadidősport szervezésével foglalkozók legfontosabb célja kell legyen, hogy ha bárki kedvet érez a sportolásra, testmozgásra – korra, nemre, fizikai állapotra való tekintet nélkül – azt bármikor megtehesse! Ehhez kell megteremteni a megfelelő szakmai háttérrel, létesítményekkel, finanszírozási feltételeket. Megfelelő propagandával, korszerű marketingmunkával fel kell hívni az emberek figyelmét a testmozgás szükségességére, annak hasznára a kedvező példák bemutatásával. Elsősorban a mozgásszegény életmódot folytató fiatalok bevonása létkérdés! Ebben – jó példájukkal – partnerek lehetnek az idősebbek is, a közös családi sporttevékenység kedvező hatása megkérdőjelezhetetlen.

Javaslatok

A sportirányítás szervezeti változása során a „csúciszerv” részeként ma már a Magyar Olimpiai Bizottság mellett önálló tagozata működik a szabadidősportnak. Kidolgozás alatt álló programjukról annyit már biztosan tudni lehet, hogy szintén a „tömegesítést” tartják legfontosabb célkitűzésüknek! Ehhez értelemszerűen rendelik hozzá a finanszírozó pályázati rendszerüket. Ha ez országos szinten elfogadható modell, talán helyben is alkalmazható.

A pályázati rendszerek sajátossága, hogy bizonyos működési nagyságrend alatt kevesebb az esély a sikeres szereplésre. Megfontolandó, hogy az elszigetelten működő kisebb szabadidősport-egyesületeket, klubokat egy hatékonyan működő „ernyőszervezet” – jelesül a Pécsi Sport Nonprofit Zrt. – vegye szárnyai alá. A koncentrált szakmai tudás, a meglévő infrastruktúra nagyobb lehetőségeket ígér pályázati források bevonására, így az eredményesebb tevékenységre.

Az Önkormányzat Népjóléti és Sportbizottsága pályázati rendszer vagy egyedi kérelem alapján nyújtson segítséget szabadidősport-események megrendezéséhez sportlétesítmények, közterületek ingyenes, vagy kedvezményes biztosításával. Az önkormányzati tulajdonú médiumok nyújtsanak ingyenes segítséget rendezvények meghirdetésében, média kampányok lebonyolításában.

Mindenképpen alkalmazkodni kell a fiatalok megváltozott igényeihez. A hagyományos versenyek helyett nyitni kell az új mozgásformák, az egyre népszerűbb úgynevezett extrém sportágak felé! Jó példa erre, hogy miközben országúti kerékpáros túraversenyre alig lehet fiatal résztvevőket toborozni, a spinning vagy a hegyikerékpározás tömegével vonzza a versenyzőket.

Az Önkormányzat Népjóléti és Sportbizottsága mérje fel a közterületi sportlétesítmények állapotát, készítsen tervet a korlátozás nélküli ugyanakkor biztonságos működés feltételeinek megteremtéséről, és az iskolai sportudvarok, pályák részleges megnyitásának lehetőségeiről.

6. Konklúzió

A koncepció tükrözi a pécsi sport **sokszínűségét, tradícióit**. A **sportági eredményesség figyelembe vételével** nyitottá teszi a fejlesztés lehetőségeit.

A sportkoncepció készítői felhasználták **az elmúlt 20 év sportműködésének tapasztalatait, tanulmányozták Győr, Miskolc, Szolnok, Debrecen városok sportéletét**.

Alapvetően fontos feladatunknak tartjuk **a sport EU-s funkcióinak hangsúlyozását, tudatosítását, az életminőség javítását, esélyegyenlőség megteremtését**, hogy ne beteg ország, beteg nemzet legyünk!

Fentiek alapján a jelenleg elkészült sportkoncepció prioritásai az alábbiak:

- A sportlétesítmények és a sportműködés **hatékonyabb és átláthatóbb működtetése** a Pécsi Sport Nonprofit Zrt.-ben.
- A város költségvetéséből **2% sportra fordítandó összeg elkülönítése**, ennek deklarálása.
- Hároméves támogatási szerződés kötése a kiemelt sportágak egyesületeivel, szakosztályaival.
- Lehetséges olimpikonok **erkölcsi és anyagi megbecsülése**, ösztönzés eredményes olimpiai szereplésre.
- A **mindennapos testnevelés és testedzés** megvalósítása, ezzel együtt a diáksport-tevékenység javítása.
- A koncepció megvalósulásának évenkénti tárgyalása.